

2/1

T 1 1

LLKS Teismy, unostabai

Projektas

LLKS

TEISMU NUOSTATAI

-Iširo išneryg tataloc pociel eiz  
-eiz komocupklygen pizvod tatal  
tuos karkomone talem sarynos.

Parengė

N V V i l t i s

1951 m. vasario mėn.

151ab

Protekas

Šie Teismų Nuostatai parengti prisilaikant buvusių nepriklausomos Lietuvos kariuomenės teismų sąrangos.

1918 m. vasario mėn.

Projektas

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio

TEISMŲ NUOSTATAI

I. Skyrius

Teisingumas

1 str. Teisingumas yra vienas iš svarbiausiųjų priemonių stiprinti Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio organizacinę tvarką, ginti lietuvių reikalus ir kovoti su lietuvių tautos priešininkais.

2 str. Dabartiniu, raudonojo teroro, metu itin aštriai išškyla reikalas stiprinti kovą su teisingumo peržengimo faktais.

Tai reikalauja, kad Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio organizacija iš tikrųjų atidžiai ir jautriai žiūrėtų į laisvės kovotojų bei vietos gyventojų pareiškimus ir skundus, nurodančius teisingumo trūkumus bei iškryrimus, kurių pašalinimas padės toliau augti lietuvių tautos laimėjimams laisvos ir neriklausomos Lietuvos kūrimo darbe.

3 str. Teisingumo uždavinys yra užtikrinti, kad laisvės kovotojai bei vietos gyventojai tiksliai ir nenukryptomai vykdytu Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio nuostatus, instrukcijas bei humaniškuose taisyklėse.

II. Skyrius

Teismų santvarka

4 str. Lietuvos teritorijoje teisingume vykdo Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio teismai. Vykdyma prižiūri Sąjūdžio prokuratura.

5 str. Teismų tikslas ne vien bausti nusikaltėlius, bet taip pat juos pataisyti bei persauklėti, pagal esamas galimybes.

6 str. Teismai yra vieningi ir visiems laisvės kovotojams bei vietos gyventojams lygūs.

7 str. Teismui skundus bei pareiškimus apie teisingumo nerūgumą gali duoti bet kuris laisvės kovotojas, Sąjūdžio prokuroras ar bet kuris vietos gyventojas.

8 str. Melagingi skundėjai bei liudytojai yra teismo baudžiami bausme, nurodyta Baudžiamuose nuostatuose, pagal melagingo atskundimo bei melagingo liudymo pobūdį.

Pastaba: Bylas už melagingus skundus bei liudijimus gali kelti teismas, nukentėjęs, prokuroras ar teisma sudares org. vieneto vadai.

9 str. Skunde ar pareiškime turi būti smulkiai išdėstytas kaltinamojo nusikaltimas ir daviniai bei medžiaga nusikalstamam darbui įrodyti. Skundas ar pareiškimas skundėjo privalo būti pasirašytas. Ne pasirašyti skundai dėmesin neimami.

10 str. Skundai bei pareiškimai paduodami sąjūdžio to org. vieneto vadui, kurio betarfinėje vadovybėje yra skundžiamasis laisvės kovotojas ar kurio ribose pagal teritorinį padalinimą gyvena skundžiamasis gyventojas.

11 str. Gavęs skunda ar pareiškimą, ar kitu būdu sužinojęs apie nusikaltimą, turintis teisę teisma sudaryti vadai/jei dar neakanka turimų duomenų nusikaltimui nustatyti/ skiria viena iš riklausančių laisvės kovotojų pravesti arba ats praveda kvota. Kvotos metu iškvotiamas/jeigu yra galimybės/ kaltinamasis ir apklausiami bylai reikalingas žinias gali suteikti liudytojai.

Jeigu kaltinamasis yra laisvės kovotojas, tai kvotėjas turi būti nežemesniu teisiu už kaltinamąjį.

Kvotėjas pravesta kvota pristato vadui, kuris jį paskyrė kvotai pravesti.

12 str. Org. vieneto vadai iš kvotos ar pareiškimo duomenų nustato nusikaltimo didumą, pagal kurį kaltinamajam pritaiko atitinkama Baudž. nuostatų straipsnį ir tuojaus skiria bylai nagrinėti bei prasti tris teisėjus /du nariu ir viena pirmininku/ ir kaltinimui pralaikyti - kaltintoja iš laisvės kovotojų tarpo, nustato teismo posėdžio data bei vieta ir teismo pirmininkui praduoda byla su visa medžiaga bei kaltės įrodymo daiktai, jei yra.

13 str. Jei pagal bylos pobūdį teismo sudarymas nepriklauso to org. vieneto vado kompetencijai, vilnai apiforminta byla kartu su visa medžiaga perduodama atitinkamo org. vieneto vadui pagal priklausomumą.

14 str. Visuose teismuose bylos nagrinėjamos viešai, išskyrus ypatingus atvejus.

15 str. Kaltinamajam užtikrinama gynimosi teisė. Kaltinamasis gali pasirinkti gynėją ar gintis pats, išskyrus numatytas išimtis.

16 str. Bylos gali būti nagrinėjamos bei srendžiamos ir už akių t.y. nedalyvaujant kaltinamajam ar kaltintojui. Tas pareina nuo gyvenamo momento susidariusiu aplinkybių bei sąlygų.

17 str. Visuose teismuose bylas nagrinėja bei srendžia trys teisėjai, kurių vienas pirmininkas ir du nariai.

Pirmininkas atsakingas už bylos nagrinėjimo bei teismo posėdžio pravedimo tvarką. Vienas iš teisėjų /pirmininkas ar narys/ su byla susipažįsta prieš teismo posėdį ir teismo posėdyje bylą referuoja.

Pastaba: Prieš teismo posėdį su byla gali susipažinti ir šalytės /kaltintojas ir kaltinamasis/, jei tam netrukdo gyvenamo momento susidariusios aplinkybės bei sąlygos.

18 str. Teisėjais negali būti tie, kurie turi rimtų ryšių, asmeninius ginčus bei artimus santykius su kaltinamuoju.

19 str. Teismų posėdžiai būna neperiodiniai. Teismai sudaromi tik bylu medžiagai atsiradus.

20 str. Teismų posėdžiuose bylu skaičius neapibrėžtas. Teismo posėdyje turi būti išspręstos visos bylos, gautos teismai sudarant.

21 str. Teismo sastatas nenuolatinis. Kiekvienam teismo posėdžiui skiriami nauji teisėjai /nariai bei pirmininkas/.

22 str. Bylos nagrinėjimo metu, apert teisėjų, dalyvauja, išskyrus gyvenamo momento aplinkybes, kaltinimo laikas kaltintojas /rokuroras ar org. vieneto vado paskirtas kaltintojas iš laisvės kovotojų tarpo/, kaltinamasis, kaltinamojo gynėjas, liudytojai bei pašaliniai.

23 str. Bylos sprendimo metu teisėjai/virmininkas ir du nariai/tariai atskirai. Kaltintojas bei kiti bylos dalyviai sprendimo pasitarime nedalyvauja ir sprendžiamo balso neturi.

24 str. Baigus byla nagrinėti, tuoj padaromas sprendimas ir viešai teismo virmininko paskelbiamas bylos dalyviams.

25 str. Už sąmoningai padarytus bylose neteiseningus sprendimus teismo teisėjai yra traukiami baudžiamojon atsakomybėn.

26 str. Bylose sprendimai daromi Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio vardu, pagal teisėju balsu daugumą. Virmininkaujančio ar bent kurio teisėjo atskira nuomonė bylos sprendimo reikšmės neturi. Bylos sprendime privalo pasirašyti visi trys dalyvavusieji teisėjai, nežiūrint, kad vienas iš trijų buvo atskiros sprendimui nuomonės.

27 str. Susidarius padėčiai, kad bylos sprendime kiekvienas teisėjas sudaro savo atskira nuomonė, byla laikoma neišsprendta ir perduodama aukštesniam teismui kartu su motyvuotomis, atskirai kiekvieno teisėjo paties parašytomis, atskiromis nuomonėmis. Aukštesnis teismas privalo šia byla išsprendti. Jo sprendimas galutinis.

28 str. Aukštesniam teismui neišsprendtas bylas persiunčia org. vieneto vadas, sudares žemesnį teismą.

29 str. Teismas, neradęs kaltinamojo nusikalstamo darbo, nusprendžia kaltinamąjį išteisinti.

Bet kuriai šaliai prašant, teismas gali bylos sprendimą atidėti, jei bylos nagrinėjimo metu atsiranda naujų aplinkybių, kurios įrodo, kad bet kuri šalis gali pristatyti sekančiam teismo posėdžiui liudytojų ar medžiagos kaltei įrodyti ar paneigti /ateisinti/.

30 str. Teismas, radęs kaltinamojo kalte vilnai įrodyta, nusprendžia kaltinamąjį nubausti, bausmė, nurodyta Baudžiamuose nuostatuose pagal nusikaltimo klasifikaciją.

31 str. Esant nusikalstamam darbui prie lengvinančių - švelninančių aplinkybių, teismas gali nusprendti kaltinamąjį nubausti lygtinai, išskiriant mirties bausmė.

Vienu metu bėgyje nubaustajam vėl pakartojus šį ar panašų nusikaltimą, jam priskaitoma ir lygtinoji bausmė.

32 str. Teismu sprendimai, išskyrus numatytas išimtis, bet kurios šalies laike trijų dienų gali būti anksčiau aukštesniam teismui.

Aukštesnio teismo sprendimai galutini.

33 str. Aukštesnysis teismas, nagrinėdamas skundus tikrina žemesnio teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą pagal byloje esančią ir šalių pristatytą medžiagą.

34 str. Esant teismo sprendimui galutinam, nubausta šis, išskiriant numatytas išimtis, gali laike 3 dieni paduoti malonės prašymą Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkui.

35 str. Išapresta byla su sprendimu gražinama teisme sudariusiam org. vieneto vadui, kuris sprendimą tvirtina ir jam įsiteisėjus vykdo.

### III. Skyrius

#### T e i s m a i

36 str. Lietuvos teritorijoje teisingumą vykdo Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio šios teismai: a/ Brolių Teismas, b/ Organizacinis Teismas, c/ Karo Lauko Teismas.

#### A. Brolių Teismas

37 str. Brolių Teismas nagrinėja ir sprendžia laisvės kovotojų: vrt. jaun. vadu, vrt. eiliniu, talkininku ir bičiulių bylas, kuriose už nusikaltimus taikomos šios bausmės:

- a/ pažeminimas pareigoje,
- b/ perkėlimas į kitą org. vieneta ir
- c/ viešas pareikimas.

38 str. Brolių Teismas sudaromas tėvūnijos ar rinktinės vado įsakymu, jo priklausančiams laisvės kovotojams.

39 str. Brolių Teismo sastatas:

- a/ vrt. jaun. vadu bylose - teismo pirmininkas /vyr. ar jaun. vadas/ ir nariai /abu jaun. vadai/;
- b/ vrt. eiliniu, talkininku ir bičiulių bylose - teismo pirmininkas /vyr ar jaun. vadas/ ir nariai /jaun. vadas ir eilinis/;

c/ kaltintojas - vyr. ar jaun. vadas.

40 str. Kaltinamajam leidžiama pasirinkti gynėja arba račiam gintis.

41 str. Bylos nagrinėjimo metu paaiškėjus, kad kaltinamasis turi būti nubaustas didesne bausme, negu numatyta Brolių Teismo kompetencijoje, Brolių Teismas nusprendžia bylą perduoti aukštesniam/Organizacijiniam/Teismui.

42 str. Brolių Teismo sprendimui bet kurios šalies gali būti apskųsti Organizacijiniam Teismui laike 3 d.

43 str. Teismo sprendima tvirtina ir sprendimui įsiteisėjus, įsakyma duoda jį vykdyti teisma sudaros org. vieneto vadas. Jis gali gražinti bylą teismui persiesti iš naujo.

### B. Organizacijinis Teismas

44 str. Organizacijinis Teismas nagrinėja ir sprendžia laisvės kovotojų: prt. vyr. vadu, prt. jaun. vadu, prt. eiliniu, talkininku, bičiuliu visas bylas, kuriose už nusikaltimus taikomos šios bausmės:

a/ mirties bausmė;

b/ pašalinimas iš Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio /be teisės vėl kada grįžti/;

c/ Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio atžymėjimu /garbės ženklų/, laisvio ir garbės vardo atėmimas;

d/ pažeminimas pareigose ir

e/ perkėlimas į kita org. vieneta.

Be to, Organizacijinis Teismas nagrinėja ir sprendžia:

a/ skundus, neatenkintų Brolių Teismo sprendimu,

b/ Brolių Teisme neišrestas bylas dėl teisėjų atskiru nuomonių.

45 str. Organizacijinio Teismo sprendimui galutini, todėl bylos turi būti išrestos.

46 str. Organizacijinis Teismas sudaromas anygardos vado ar srities vado, ar Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininko įsakymu.

47 str. Organizacijinio Teismo sastatas:

a/ vyr. vadu bylose - teismo pirmininkas/vyr. vadas/ ir nariai /abu vyr. vadai/;

b/ jaun. vadu bylose - teismo pirmininkas /vyr. vadas/ ir nariai /abu jaun vadai/;

c/ art. eiliniu, talkininku ir bičiniu bylose - teismo pirmininkas /vyr. vadas arba jaun. vadas/ ir nariai jaun. vadas ir antras eilinis.

d/ kaltintoju - prokuroras arba vyr. vadas.

48 str. Kaltinamajam leidžiama pasirinkti gynėja ar gintis pačiam.

49 str. Bylos nagrinėjimo metu paaiškėjus, kad byla priklauso ne Organizacijiniam Teismui, o Brolių Teismui, Organizacijinis Teismas byla išsprendžia. Jo sprendimai teisėti ir galutini.

50 str. Esant galimybei, nubaustasis gali laike 3 d. paduoti malonės prašymą Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo Pirmininkui.

51 str. Teismo sprendima tvirtina ir, sprendimui įsiteisėjus, įsakyma duoda įvykdyti teisma sudares org. vienetu vadas. Jis gali prašinti byla teismui persiesti iš naujo. Tačiau, prašindamas byla nurodo prašinio priežastis. Persiestos bylos sprendima tvirtina ir įsako jį vykdyti.

### C. Karo Lauko Teismas

52 str. Karo Lauko Teismas nagrinėja ir sprendžia visu klasifikacijų laisvės kovotoju bei vietos gyventojų bylas, kuriose nusikaltimai turi ryšį su Lietuvos tautos išsilaisvinimo siekiu bei Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio išdavimu priešui /okupacijinės valdžios organams/ ir ypatiniais atvejais už didelius kriminalinius nusikaltimus, kai aplinkybės reikalauja nedelsiant veikti, o nusikaltimai yra aiškūs ir nereikalauja didelio tardymo.

53 str. Karo Lauko Teismo bausmės:

a/ mirties bausmė,

b/ isėjimas ir

c/ turto konfiskavimas.

Pastaba: Karo Lauko Teismo isėjimas laikomas aukštesne bausme už atitinkama org. vienetu vado isėjimą.

Nubaustajam vėl pakartojus nusikaltimą už kuri vėl turėtų būti nubaustas isėjimu, Karo Lauko Teismas jau taiko mirties

bausmė.

54 str. Karo Lauko Teismas normaliai sudaromas tėvūnijos ar aukštesnio org. vieneto vado /o ypatingais atvejais, kai a-linkybės reikalauja nedelsiant veikti ir būrio ar skyriaus vado/ įsakymu.

55 str. Karo Lauko Teismo sastatas: teismo virmininkas /vir. ar jaun. vadas/ ir nariai /abu bet kuriose pareigose/.

Pastaba: Karo Lauko Teisme kaltinimą palaiko vienas iš teisėjų, o antras teisėjas atlieka teismo sekretoriaus pareigas/surašo posėdžio protokolą/.

56 str. Kaltinamajam turėti gynėja neleidžiama.

57 str. Prieš teismo posėdį kaltinamajam susipažinti su byla neleidžiama.

58 str. Byla gali būti nagrinėjama ir sprendžiama ir už akių /kaltinamajam nedalyvaujant/. Vėliau nutestajam suėjus, jis ištardomas ir jei pasirodytu, kad sprendimas padarytas vadovaujantis klaidingomis žiniomis, teismo sprendimas panaikinamas.

Pastaba: Visais atvejais, nutestajam vykdomi sprendimai skelbiami.

59 str. Nubaustajam paduoti molonės prašyma neleidžiama.

60 str. Laisvės kovotoju, talkininku ar bičiuliu byla nagrinėjimo metu nusišėjęs, kad už ju nusikaltima mirties bausmė netaikoma, ju byla verduodama sresti Organizacijiniam Teismui.

61 str. Karo Lauko Teismo sprendimai galutini.

62 str. Teismo sprendima tvirtina ir, sprendimui įsiteisėjus, įsakyma duoda ji vykdyti teisma sudares org. vieneto vadas.

Sprendimas įsiteisėja, ji patvirtinus.

#### IV. Skyrius

#### Prokuratura

##### a. Uždaviny

63 str. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Prokuratūros uždavinys yra stiprinti Lietuvos teritorijoje teisingumą, išliūrėti jo vykdyma ir neleisti toleruoti nukrypinams

bei trūkumams, kuriais kenkiama Sąjūdžiui bei lietuvių tautai.

b. Santvarka

64 str. Sąjūdžio prokuratūros priešaky yra vyr. prokuroras/Sąjūdžio vadovybėje/, kurį renka Sąjūdžio Tarybos Prezidiumas iš jo Pirmininko pasiūlytu kandidatu.

65 str. Stamb. org. vienetuose, pradedant apygarda, taip pat renkama po viena prokurora. Renka tu org. vien. tarybos iš org. vnt. vado pasiūlytu kandidatu tarpo.

66 str. Sąjūdžio vyr. prokuroras betarpiškai priklauso ir atsakingas už savo veikla Sąjūdžio Tarybos Prezidiumui.

Org. vienetu prokurorai betarpiškai priklauso ir atsakingi už savo darbą aukštesnio org. vieneto prokurorui ir tarpiškai - Sąjūdžio vyr. prokurorui.

c. Funkcijos

67 str. Prokuratūrai pavedama:

- a/ prižiūrėti, kad sąjūdžio org. vienetu vadu, tarybu ir visu kitu Sąjūdžio pareigūnu įsakymai bei instrukcijos neprieštarautu Sąjūdžio bendriems nuostatoms, įstatymams ir kt.;
- b/ sekti, kad Sąjūdžio teismai taisyklingai ir vienodai taikytu Baudžiamųjų nuostatų bausmes pagal nusikaltimo dydį;
- c/ kelti baudž. bylas ar reikalauti iš atitinkamu org. vienetu vadu nusikaltėlius atiduoti teismui;
- d/ palaikyti kaltinimus Sąjūdžio teismuose;
- e/ registruoti ir rinkti kaltinimo medžiaga nusikaltėlių, kuriu šiuo metu nėra galimybės atitinkamai nubausiti, kad atstačius Lietuvos nepriklausomybe būtų duomenų patraukti juos atsakomybėn;

68 str. Prokuratūros teisės:

- a/ prokuroras turi teise peržiūrėti teismo bei tardymo bylas bet kurioje proceso stadijoje, taip pat ir baigtasias bylas;
- b/ užprėtestuoti teismo neteisingsus nutarimus ir

sustabdyti ju vykdyma, kad bylos butu is naujo teismo perzifretos;

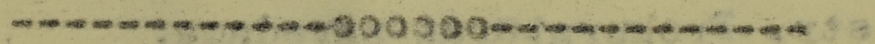
c/ teikt reikiama nurodymu bylu tyrimo organams.

69 str. Sajudžio org. vienetu vadai bei kiti Sajudžio pareigūnai, prokurorui veikalaunant, turi teikti reikalingas žinias ir paaiškinimus, liečiančias prokuroro veikla.

70 str. Prokuroras veikia jam pavestose org. vienetuose ribose. Žemesnio org. vienetu prokuroras negali veikti aukštesnio org. vienetu ribose.

71 str. Esant galimybei, Sajudžio vyr. prokuroras šaukia prokurorų pasitarimą prokurorinio darbo klausimams svarstyti bei atskirų prokurorų veiklai patikrinti.

Bendra pastaba: Dėl kurių nors priežasčių nesant išrinkto prokuroro, jo pareigas atlieka atitinkamo org. vienetu vad.



[The following text is mirrored bleed-through from the reverse side of the page and is largely illegible due to being upside down and faint.]



Kvotos navyzdys.

## K v o t a

50.05.12. aš, Nertono TvV S i l g a, SRnV įsakymu, raštu Nr. ?- /žodžiu/, vedžiau kvota apie Margio Tv prt. S u k ė s pakartotinį girtavimą, kaime kėlima triukšmo ir nametima savo automato.

Kvočiamas kaltinamasis - prt. Sukė 25 m., Sąjūdy nuo 47. 07. 23.; prisiekęs, su Sąjūdžio statutais susipažinęs, BT baustas už pakartotinį girtavimą - perkėlimu į kita org. vieneta - parodė:

50.05.07 - GrV Špoko buvau siustas patikrinti - rašto dėžute. Išėjęs į kaime užėjau pas gyventoją X pavakariniuoti. Šeimninkas prie vakarienės pasiūlė "alinukę" ..... ir t.t.

/surašoma kvočiamojo parodymai/

.....  
Daugiau parodymų neturiu, parodymas man perskaitytas ir teisingas.

S u k ė

/kvočiamojo parašas/

Kvočiau: S i l g a  
/kvotėjo parašas/

Anklaustas liudytojas - vil. X /čia galima įrašyti sugalvota slapyvardį / - parodė:

50.05.07, vakare, pas mane atėjo prt. Sukė ir pasiprašė vakarienės. Be to, sakėsi, kad jam skauda vidurius. Aš atnešiau "alinukę" ..... ir t.t.

.....  
Daugiau parodymų neturiu, parodymas man perskaitytas ir teisingas.

/anklaust. parašas/

Kvočiau:  
/kvotėjo parašas/

Apklaustas liudytojas Margio Iv GrV Šno-  
kas - parodė:

50.05.07 Prt. Suke siunčiau patikrinti našto dėžu-  
te. Prt. Šukė išvyko temstant. Grįžo sekančios dienos  
ryta visiškai girtas ir be automato. Stovykloje prisi-  
kabino prie sargybinio Prt. Dobilo .... ir t.t.

.....  
Daugiau parodymų neturiu, parodymas perskaitytas ir  
teisingas.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Kvočiau:  
50.05.13.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Apklaustas liudytojas Margio Iv Prt. Do-  
bilas - parodė:

50.05.07 GrV Prt. Snokas siuntė Prt. Suke patikrin-  
ti našto dėžute. Prt. Šukė išvyko vakare. Grįžo sekan-  
čios dienos ryta girtas ir be automato .... ir t.t.

.....  
Daugiau parodymų neturiu, parodymas man perskaity-  
tas ir teisingas.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Kvočiau:  
50.05.13.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Papildomai apklaustas kaltinamasis Prt. Su-  
kė - parodė:

/čia surašoma tik tai, kas viršame parodyme buvo nu-  
slėves, o papildomai apklaustas prisipažino.

.....  
Daugiau parodymų neturiu, parodymas man perskaity-  
tas ir teisingas.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Kvočiau:  
50.05.14.

\_\_\_\_\_  
/parašas/

Kvotos išvada.

Aš, Neptūno Tv vadas **S i l g a**, veddamas kvota dėl prt. Sukės papildyto nusikaltimo patyriau ir susidariau nuomone, kad ..... ir t.t.

/čia surašoma ka kvotėjas pastebėjo veddamas kvota ir iš to kėkios jo išvados/ .....

Kvota vedžiau:  
50.05.15.

S i l g a  
/parašas/

Pastaba I: Kvotos lapai sunumeruojami.

Pastaba II: Gerai raštingas liudytojas parodyma gali parašyti savo ranka. Jam duodami tik klausimai.

P a v y z d y s.

P a r o d y m a s

50.05.12 aš, Margio Tv vadas **T i g r a s**, paklaustas Neptūno Tv vado **S i l g o s**, byloje prt. **Š u k ė s** - parodymu:

/čia surašoma viskas, kas žinoma kalbamoje byloje/ .....

Parodyma rašiau savo ranka.

T i g r a s  
/parašas/

-----000000-----

- 15 -

## Sprendimo pavyzdys

## Organizacinio Teismo

## S p r e n d i m a s

1950 m. gegužės 15 d. Organizacinis Teismas, skirtas KAp vadov, raštu Nr. 2 /žodžiu/, iš pirmininko, ŠRNv Beržo ir nariu: Vyčio Tv vadov Kiečio ir Br vadov Ropės nagrinėjo Margio Tv prt. Šukės, kaltinamo pagal Baudžiamųjų nuostatų 145 str., byla ir rado:

Kaltinamasis Šukė 25 m. amžiaus, sąjudy nuo 1947 m. liepos mėn., BT baustas už pakartotina girtuokliavimą; 1950 gegužės 7 d. kaime vėl prisigėrė degtinės, girtas bereikalingai šaudė, grįždamas į stovyklą pametė jam itikėte automata, kuris pateko priešui. Kaltinamasis Šukė prisipažino kaltu tik ginklo pametime, o kad jis girtas kaime bereikalingai šaudė, kaltu neprisipažino.

Teismas, susipažinęs su kvotos duomenimis, apklauses liudytojus ir išklauses kaltinamojo gynėjo ir kaltintojo, rado kaltinamąjį Šukė kaltu ne pagal Baudž. nuostatų 145 str., bet pagal Baudž. nuostatų 147 str.

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio vadov Teismas kaltinamąjį Šukė, nusikaltusį pagal LLKS Baudžiamųjų nuostatų 147 str., nusprendė nubausti pašalinimu iš Sąjūdžio /be teisės vėl kada grįžti/, atimant visus ginklus.

Teismo pirmininkas Beržas

Kietis

n a r i a i:

Ropė

Pastaba: Jeigu kaltinamasis teismo posėdy nedaulyva-vo, tuomet sprendimo tekste apačioje, virš teisėjų parašų, prirašoma "Sprendimas pa-darytas už akių".

159 ad

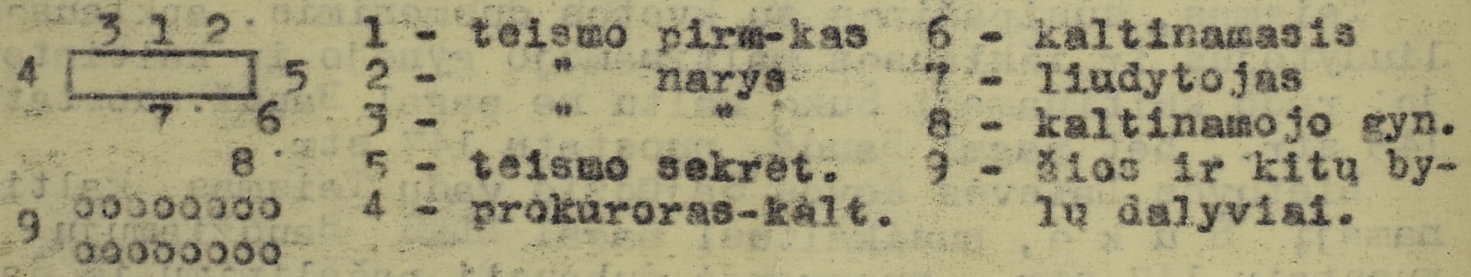
Teismo posėdžio procedūra

I parinkta teismo posėdžiui patalpa ar vieta atvyksta teisėjai / teismo pirmininkas ir du nariai /. Kartu atvyksta prokuroras - kaltintojas ir teismo sekretorius, jei yra. / Nesant teismo sekretoriaus, teismo tardymo protokola surašo vienas iš teisėjų / Teismo pirmininkas skelbia, kad teismo posėdis atidarytas.

Sėdasi už stalo / pirmininkas vidury, nariai iš šalių /, priešais toje patalpoje ar vietoje esančius teismo posėdžio dalyvius. Stalo galuose sėda: iš kairės prokuroras ar kaltintojas, iš dešinės teismo sekretorius.

Teismo pirmininkas praneša, kad bus nagrinėjama / kieno pavardė, vardas ar slapyvardis / byla, kurioje kaltinamas pagal Baudž. nuostatų / nurodo str. Nr. /.

Šioje byloje kaltinamasis ir jo gynėjas vyksta prie teisėjų stalo ir stoja ar sėda prieš teisėjus iš dešinės pusės.



Teismo sekretorius posėdžio protokole atžymi dalyvaujančių šalių pavardes, jei yra / prokuroro - kaltintojo ar kaltinamojo gynėjo /. Be to, teismo sekretorius praneša apie bei neatvykusius liudytojus.

Teismo pirmininkas prašo šios bylos liudytojus, jei yra, laikinai apleisti teismo posėdžio patalpą / liudytojas negali žinoti bylos turinio /, iki reikalui esant bus pakviestas. Po to išdėstoma byla. Byla išdėsto - referuoja iš anksto numatytas vienas iš teisėjų, kuris su byla turėjo susipažinti prieš teismo posėdį. Baigus referuoti, žodis suteikiamas prokurorui. Prokuroras ar kaltintojas turi konkrečiai išsistarti ar palaiko kaltinimą bei skundą, ar atsisako kaltinti. Kartoti tas pačias mintis, kurios yra skunde / byloje / kaltintojui -

prokurorui teismo pirmininkas gali neleisti. Leidžiama kelti tik naujus davinius, turinčius su byla ryšius ir jai reikšmės. Po to žodis suteikiamas kaltinamajam ir jo gynėjui. Kaltinamasis ar jo gynėjas savo kalboje turi aiškiai pasisakyti, ar pripažįsta kaltas, ar ne. Teismo sekretorius privalo pažymėti teismo posėdžio protokole apie kaltintojo palaikymą ar teisakymą nuo kaltinimo, apie kaltinamojo pripažinimą ar neprisipažinimą kaltu ir bylai svarbesnius šalių pateiktus argumentus. Kaltinamasis posėdžio protokole po savo pareiškimais tuojau pasirašo.

Po to teismas čia pat sprendžia, ar bylos medžiagai papyldyti reikalinga kviešti liudytojus, ar ne. /Liudytojų parodymais, esančiais kvotoje, teismas nesiriama nusikaltimui įrodyti ar paneigti/. Dėl liudytojų klausinėjimo teismas atsižvelgia ir į šalių pareidavimus. Nutarus liudytojus klausiti, kviečia juos. Kviečia po viena. Prieš pradėdant liudytoją klausiti, teismo pirmininkas išpėja liudytoją, kad liudytu teislingai, nes už melagingą parodymą bus baudžiamas atitinkama bausme. /Šalių pareiškimais, nusikalstamam darbui įrodyti ar paneigti, teismas nesiriama, todėl šalys už neteislingus savos pareiškimus neatsakingos/.

Liudytoją klausinėja teismo pirmininkas. Liudytoja nepildomai gali klausiti teisėjai bei šalys, gavo teismo pirmininko sutikimą. Po to ta pačia tvarka klausinėjami likusieji liudytojai. Liudytojų parodymai rašomi posėdžio protokole, kuriame liudytojas po savo parodymo turi pasirašyti. Į protokole reikia vengti rašyti liudytojų neesmingus bei nereikalingus bylai pareiškimus bei parodymus.

Apklausus liudytojus, teismo pirmininkas suteikia žodį šalims savo išvadoms bei pareidavimams išreikšti. Reikia istai dėmesin, kad teismo posėdy du asmenys vienu kartu nekalba. Taip, kad vienai šaliai kalbant, antrąjį netrukdo. Pirmajai kalbėti baigus, suteikiamas žodis antrajai. Šalių ginčai vadinasi replikomis. Replikos gali būti ilgos ar trumpos, tas priklauso nuo teismo pirmininko nuožiūros. Jeigu replikos nėra bylai vis naujų reikšmingų davinų, teismo pirmininkas leidžia ilgiau testis, jeigu jos bylai nereikšmingos - baigia jas.

Replikas baigus žodis suteikiamas kaltintojui kaltintojui - prokurorui, kuris esančiais byloje daviniais įrodinėja teismai kaltinamojo kalte ir siūlo teismai nubausiti kaltinamąjį jo nurodoma bausme. Po to teismo pirmininkas klausia kaltinamąjį, ką jis pageidauja sprendimo atžvilgiu. Kaltinamasis paprastai prašo išteisinti, ar bausmę sušvelninti, ar byla atidėti dėl pristatymo kaltei panašiai reikalinga medžiaga. Šis pareiškimas taip pat rašomas protokolan, po ko kaltinamasis pasirašo.

Teismo posėdžio metu šalių ginčai ir kaltinamojo bei liudytojų apklausinėjimas vadinasi teismo tardymu.

Po kaltinamojo paskutinio žodžio pareiškimo, teismo pirmininkas skelbia teismo tardymą baigtu ir teismas /visi trys teisėjai/ eina į atskira kambarį /jei toks yra, o jei ne, tai teismo posėdžio patalpa visi apleidžia, palieka tik teisėjai/ pasitarti ir padyryti bylos sprendimą /sprendimą rašo vienas iš teisėjų/. Padarius sprendimą, teismas vėl grįžta į posėdžio patalpą /arba pakviečiami visi bylos dalyviai/, kur teismo pirmininkas skelbia sprendimo tekstą. Sprendimas išklausomas teisėjams ir visiems dalyviams atsisitojus. Tuo laikoma byla išspręsta. Jei yra, pradedama svarstyti nauja byla.

Tiek prokuroro, tiek kaltinamojo funkcijos yra vienos. Todėl, nesant teismo posėdy prokuroro, jo funkcijas atlieka kaltintojas, nesant kaltintojo - prokuroras.

Teismo pirmininkas posėdžio metu daro išpėjimus teismo posėdžio dalyviams, nepiln laikantiems rimties ir posėdžio procedūros. Neklausančius išpėjimo baudžia atitinkama bausme /pvz., pašalina iš teismo posėdžio patalpos, atima kalbėjimo teisę ir pan./.

Tarp teisėjų ginčų būti nerali, nes tai kenkia teismo orumui. Ginčai gali būti pik bylos sprendimo metu iki sudaroma vieninga nuomonė bylos sprendime.

Teismo posėdžio metu saugumui užtikrinti turi būti paskirta specialiai saugumo komanda, kurioje vadas vykdo visus teismo pirmininko įsakymus.

Teismo posėdžio procedūroje minimas teismo sekretorius, tačiau mūsų partizaninėse sąlygose šias pareigas dažnai teks atlikti vienam iš teismo nariu /teisėju/.

Teismo tardymo protokolas yra tas pat, kas ir teismo posėdžio protokolas. Protokola pasirašo t. sekretorius.

Jeigu kaltinamasis yra nubautas mirties bausme, tai jam teismo sprendime įvykdžius, apie tai atžymima sprendime. Atžymėjimas padaro sprendime vykdo vadas ir pasirašo.

Teismo išspręstos bylos turinys: teismo sprendimas, prie jo pridėdamas teismo posėdžio protokolas, raštas apie sudarymą teismo, kaltinamasis aktas/rezoliucija ant pristatytos kvotos su nurodytu baudž. nuostatu str., pagal kuri kaltinamasis atiduodamas teismui/, kvota, skundas ar pareiškimas, kuriuo buvo pradėta byla ir liudytojų sąrašas.

Nuteistų laisvės kovotojų, partizanų, talkininkų ir bičiulių teismų sprendimai skelbiami org. vienetu leidžiamuose įsakymuose, prie kurių tie teismai buvo sudaryti.

Okupacinės valdžios pareigūnai ir visi tie, kurie su rinklu kovoja prieš LKS organizacija ir ginkluoti vykdo okupacinės valdžios įsakymus bei terorizuoja Lietuvos gyventojus, ir tie, kurie iš okupanto yra paimę ginklus tariamai kolkojų apsaugai, juos suginkluojant priešinas, naikinami vietoje/kaip ir priešas fronte/ be teismo, tuo atveju, tik reikia raštu, smulkiai išdėstius įvyki, pranešti savo tiesioginiam viršininkui.



T U R I N Y S

1. Teisingumas .....	1	psl.
2. Teismų santvarka .....	1	"
3. Brolių Teismas .....	5	"
4. Organizacinis Teismas .....	6	"
5. Karo Lauko Teismas .....	8	"
6. Prokuratūra .....	9	"

P R I E D Ė L I A I

1. Kvotos pavyzdys .....	12	psl.
2. Parodymo pavyzdys .....	14	"
3. Sprendimo pavyzdys .....	15	"
4. Teismo posėdžio procedūra .....	16	"
5. Įvairūs paaiškinimai .....	19	"
6. Bylu laikymas ir saugojimas .....	20	"

-----00000000-----